

Začal sa nový rok

Je čas pomôcť deťom stať sa
aktívnymi digitálnymi občanmi

Pre rodičov

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Byť online

Prístup a začlenenie

Digitálna technológia môže deťom umožniť kedykoľvek stretnutia s rodinou a priateľmi aj zo na vzdialených miest. Môže však aj rozdeľovať ľudí tak, že poskytuje ďalšie výhody tým, ktorí ju majú a vedia ju používať, ale pripravuje o mnohé príležitosti tých menej šťastných.

Rozdiely niekedy súvisia s postihnutím.

Nechajte deti, aby si vybrali zdravotné postihnutie, ktoré budú skúmať na internete, aby vám ukázali, ako by digitálne technológie mohli pomôcť deťom s týmto postihnutím žiť jednoduchší život. Sú však takéto nástroje dostupné a cenovo prístupné pre každého?

Učenie a tvorivosť

Začiatok nového roka predstavuje nové začiatky, a preto je ideálnym obdobím na to, aby sme deti povzbudili k objavovaniu nových tém. Digitálne technológie môžu pomôcť podporiť ich predstavivosť. Skúmajte s nimi a nechajte ich, aby vám ukázali svoje digitálne zručnosti.

Požiadajte členov rodiny, aby si na internete vyhľadali, ako sa oslavuje nový rok v krajine alebo regióne podľa ich výberu.

Porovnajte výsledky. Oživí to diskusie pri jedle a pripomenie všetkým, že rozdiely sú vzrušujúce.

Mediálna a informačná gramotnosť

Kým sú novoročné predsavzatia stále na prvom mieste v myšliach všetkých, prinúťte deti, aby sa zamysleli nad médiami, ktoré používajú, a nad tým, ako môžu ovplyvniť veci, ktoré chcú a robia.

Vyberte si krajinu, ktorá vaše deti zaujíma, a pomocou internetu zistíte, ako sa tam oslavoval nový rok.

Odrážajú oslavy skutočne spôsob života ľudí v danej krajine? Pripomeňte im, že zdanie môže byť niekedy klamlivé.

Dobrá pohoda online

Etika a empatia

Rodiny a priatelia sa často stretávajú a dávajú si navzájom darčeky na konci starého alebo na začiatku nového roka.

Porozprávajte sa s deťmi o obdarovávaní a nechajte ich premýšľať o iných spôsoboch ako darčeky, ktorými môžu druhým prejsť láskavosť a vďačnosť.

- Požiadajte deti, aby sa vžili do situácie iných, ktorí nedostávajú darčeky kvôli nedostatku peňazí alebo kvôli kultúrnym zvyklostiam.
- Sú pripravené ponúknuť jednu zo svojich vlastných hračiek dieťaťu, ktoré má menej šťastia ako oni?

Zdravie a pohoda

Požiadajte žiakov, aby si vybrali dátum na zorganizovanie «dňa digitálnych občanov» vo vašej triede alebo v celej škole, a spoločne vymyslíte jeden alebo dva nápady, ako tento deň osláviť vtipným spôsobom.

- Rozhodujte sa o online hrách, ktoré vaše deti hrajú, na základe informácií.
- Navštívte [PEGI](#) (Pan-European Game Information) a zadajte názov hry do vyhľadávacieho poľa. Pri každej hre sa vo výsledkoch zobrazí minimálny odporúčaný vek hráčov a deskriptory obsahu, ktoré symbolizujú typ rizikového obsahu v hre.

e-prítomnosť a komunikácia

Na začiatku nového roka sa na celom svete vymieňa množstvo online správ a pozdravov. Je to preto ideálna chvíľa pripomenúť deťom, že správy, ktoré posielajú, a veci, ktoré robia online aj offline, prispievajú k tomu, ako ich vnímajú ostatní.

- Ukážte deťom, ako môžu používať technológie na efektívnu, primeranú a rešpektujúcu komunikáciu, pričom rozlišujte medzi rôznymi typmi publika: rodina, priatelia, spolužiaci, učitelia...

Práva online

Aktívna účasť

Novoročné predsavzatia sú často zamerané na to, aby bol nasledujúci rok lepší a úspešnejší ako ten predchádzajúci. Aktívna účasť je jedným zo spôsobov, ako to dosiahnuť. Deťom je často potrebné pripomenúť, že spoluprácou s ostatnými na dosiahnutí spoločných cieľov prispievajú k tomu, aby bol svet lepší.

- Vyberte si aktuálnu globálnu tému, napríklad klimatická zmena, a usporiadajte rodinnú diskusiu o tom, ako by mohla ovplyvniť životy v budúcnosti.
- Požiadajte deti, aby vymysleli jednu akciu (online alebo offline), ktorú by ste mohli ako rodina realizovať, a prispieť tak k zlepšeniu života na Zemi.

Práva a povinnosti

Ak chcete začať nový rok dobre, vyzvite deti, aby preskúmali, či ich obľúbené online platformy skutočne poskytujú dostatočnú ochranu a dodržiavajú ich základné práva.

- Pozorne sa spolu s deťmi pozrite na platformy, ktoré používajú. Sú primerane chránené pred prístupom k škodlivým informáciám alebo prijímaním zraňujúcich komentárov či žiadostí o kontakt od neznámych ľudí?

Súkromie a bezpečnosť

Na vianočné sviatky roka deti často dostávajú nové videohry, herné aplikácie, predplatné na online herné platformy alebo hračky pripojené na internet. Je to skvelá príležitosť otvoriť s nimi tému súkromia a mnohých spôsobov, ako ho možno pri používaní týchto darčiekov narušiť.

- Skontrolujte si spolu s deťmi zásady používania údajov v ich obľúbených herných aplikáciách alebo platformách. Sú súkromie a osobné údaje dostatočne chránené?
- Uvedomte si, že aj mnohé hračky pripojené na internet zhromažďujú údaje, často bez nastaviteľných nastavení ochrany osobných údajov alebo informácií o tom, kde sa údaje používateľov ukladajú.

Práva online

Informovanosť spotrebiteľov

Počas nového roka máme tendenciu spotrebovať viac ako zvyčajne a od pandémie Covid-19 sa veľa z týchto výdavkov uskutočňuje online. Využite túto príležitosť a porozprávajte sa s deťmi o tom, ako môže nadmerná spotreba ovplyvniť životné prostredie a na čo by si mali dávať pozor pri výbere tovaru na internete.

 Pripomeňte deťom skutočnú hodnotu peňazí: použite cenu nejakého predmetu, ktorý poznajú (lístok na autobus, zmrzlina), a nechajte ich odhadnúť, koľko takýchto jednotiek by potrebovali na kúpu mobilného telefónu alebo tabletu alebo na zaplatenie mesačného predplatného za internet a wi-fi v rodine.

*Je čas pomôcť deťom stať sa
aktívnymi digitálnymi občanmi.*

Ďalšie publikácie Rady Európy o vzdelávaní v oblasti digitálneho občianstva

- ▶ Educating for a video game culture – A map for teachers and parents (2021)
- ▶ Easy steps to help your children become a Digital Citizen (2020)
- ▶ Keeping young citizens busy at home during the Corona crisis (2020)
- ▶ Parenting in the digital age – positive parenting strategies for different scenarios (2020)
- ▶ Digital Citizenship Education Handbook (2019)
- ▶ Bullying: perspectives, practice and insights (2017)
- ▶ Internet Literacy Handbook (2017)

Ďalšie informácie sú k dispozícii na:
www.coe.int/education

Autori:
Janice Richardson
Veronica Samara

Preklad: digiQ

PREMS 012822

SLK

www.coe.int

Rada Európy je najvýznamnejšou organizáciou na ochranu ľudských práv na európskom kontinente. Rada Európy má 47 členských štátov, vrátane všetkých členských štátov Európskej únie. Všetky členské štáty Rady Európy podpísali Európsky dohovor o ľudských právach zameraný na ochranu ľudských práv a na podporu demokracie a právneho štátu. Európsky súd pre ľudské práva dohliada na dodržiavanie dohovoru v členských štátoch

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE